

BIMMEN en het auteursrecht

In de vorige column berichtte mijn collega Bram Nijhof over enkele mededingingsrechtelijke aspecten van het bouwen volgens de BIM-methodiek. In deze bijdrage staat het auteursrecht centraal. Conclusie: maak van tevoren afspraken over het auteursrecht, dat scheelt u een hoop kopzorgen!

BIM staat voor Bouw Informatie Model en is een methodiek om een bouwwerk in een 3d model integraal te ontwerpen, te bouwen en te onderhouden met alle in het bouwproces betrokken partijen. Een complete digitale beschrijving van een bouwwerk waarin gegevens van zowel architect, constructeur, installateur en aannemer zijn verwerkt, is het resultaat. Naast de kracht van integrale samenwerking, zijn voordelen van "BIMMEN" onder meer eerdere detectie van fouten in het bouwproces en besparing van kosten.

Nu deze manier van werken meebrengt dat een ontwerp voor een bouwproject tot stand komt met behulp van meerdere partijen, rijst - naast vele andere juridische vraagstukken - de vraag wie als auteursrechthebbende op het BIM-ontwerp kan worden aangemerkt.

Een BIM-ontwerp valt onder het auteursrechtelijke begrip 'werk'. Voor het verkrijgen van auteursrecht is geen registratie vereist, auteursrecht ontstaat door het enkele creëren van een werk. Hoofddregel van het auteursrecht is dat de 'maker' van een 'werk' het auteursrecht verkrijgt. Hierop bestaan uitzonderingen: zo is de werknemer in dienst van de werkgever misschien wel feitelijk maker van een werk, toch verkrijgt de werkgever - naar de letter van de wet - het auteursrecht op het betreffende werk. Over andere uitzonderingen zal ik op deze plaats niet uitweiden.

Een mogelijk gevolg van de samenwerking door meerdere partijen in een BIM-omgeving is dat er sprake is van een gemeenschappelijk auteursrecht. Of dat zo is, is afhankelijk van de vraag of een BIM-ontwerp kan worden gekwalificeerd als één werk of als een combinatie van werken. Als de

afzonderlijke bijdragen van de diverse partijen niet van elkaar gescheiden kunnen worden, zou er sprake kunnen zijn van een gemeenschappelijk werk. Indien dat echter wel het geval is, is sprake van een combinatie van werken en dus van afzonderlijke auteursrechten op de diverse onderdelen van het BIM-ontwerp. Denk bijvoorbeeld aan een boek met illustraties. In dat geval rust er auteursrecht op de tekst van het boek, maar ook auteursrecht op de afzonderlijke illustraties en daarnaast nog auteursrecht op het boek als geheel. Terug naar de BIM-situatie: er zal per geval moeten worden bekeken welk auteursrechtelijk scenario zich voordoet.

Een gemeenschappelijk auteursrecht is niet altijd even praktisch. Als er geen nadere afspraken over worden gemaakt, zijn de diverse mede-auteurs afhankelijk van elkaar en kunnen zij elkaar in sommige situaties zelfs blokkeren in de uitoefening van hun auteursrecht, door zich te beroepen op inbreuk door de andere partij. Daardoor ontstaat een impasse.

Het komt er in ieder geval op neer dat het verstandig is om van tevoren afspraken te maken over het auteursrecht. Het auteursrecht kan namelijk via een zogenaamde akte van overdracht worden overgedragen aan een van de betrokken partijen of aan een derde. Om onaangename verrassingen achteraf te voorkomen, is het verstandig om - voordat de auteursrechten ontstaan - goede afspraken te maken.

Andere aandachtspunten zijn: wat mogen partijen met een definitief BIM-ontwerp doen? Waar staat de server waar alle onderdelen uit het BIM-ontwerp worden opgeslagen en wie is daarvoor verantwoordelijk? Welk softwarepakket wordt door de diverse betrokkenen gebruikt? Hoe wordt de onderlinge uitwisselbaarheid van gegevens geregeld? Wordt gebruik gemaakt van cloud computing waarvoor allerlei bijzondere knelpunten gelden? In dit kader merk ik nog op dat de onderliggende ICT-contracten vooral niet vergeten moeten worden. Kortom genoeg zaken om over na te denken en wellicht juridisch advies over in te winnen.

HEEFT U VRAGEN OVER ASPECTEN VAN INTELLECTUELE EIGENDOM, ICT CONTRACTEN EN BIM? NEEMT U DAN CONTACT OP MET MIRJAM ELFERINK EN / OF MARS VAN LEENT VAN DE PRAKTIJK GROEP TECHNOLOGIE, MEDIA & ENTERTAINMENT:
TEL: 053 - 480 47 22
OF MAIL: MIRJAM.ELFERINK@KIENHUISHOVING.NL / MARS.VANLEENT@KIENHUISHOVING.NL

C
O
L
U
M
N